

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екзистенційна арттерапія

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ ” _____ 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екзистенційна арттерапія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	Паркулаб Оксана Григорівна
Контактний телефон викладача	+380 50 940 10 22
E-mail викладача	oksana.parkulab@pnu.edu.ua oksparkulab@ukr.net
Формат дисципліни	Денна та заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Раз на тиждень (згідно з графіком консультацій)
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальний курс "Екзистенційна арттерапія" належить до дисциплін вільного вибору студента й спрямований на реалізацію прикладної складової професійного становлення майбутніх психологів в умовах вишу. Курс структуровано таким чином, щоб ознайомити студентів з понятійним апаратом, сучасними тенденціями розвитку сучасної арттерапії й технологією застосування арттерапевтичних технік для надання психологічної допомоги клієнтам з екзистенційними проблемами (невлаштованість особистого життя, низька самоповага, почуття провини, переживання життєвих втрат, роздуми над сенсом життя, виснажливі вагання у прийнятті рішень, труднощі на шляху до усвідомлення своєї свободи й власних можливостей, ідентифікація чинників, що блокують свободу, прийняття відповідальності за те, що відбувається з людиною, розпізнавання чинників, що заважають росту особистості тощо).</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: ознайомити студентів із сучасними підходами до практики психологічної допомоги клієнтам з екзистенційними проблемами; вироблені базових практичних умінь і навичок використання арт-терапевтичних методів і технік; формуванні морально-етичних принципів і відповідальності; усвідомленні професійної ідентичності та становленні фахової компетентності майбутніх психологів.</p> <p>Цілі курсу: реалізувати прикладну складову професійного становлення майбутніх психологів в умовах вишу шляхом поєднання фахової та практичної підготовки, забезпечення ґрунтовних знань з теорії та методики надання психологічної допомоги клієнтам з екзистенційними проблемами засобами арт-терапії.</p>	
4. Компетентності	
<p>Здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК1. Здатності застосовувати знання з консультативної психології у практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області консультативної психології та розуміння професійної діяльності психолога-консультанта;</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК6. Здатності приймати обґрунтовані рішення;</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.</p> <p>ЗК11. Здатності розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності;</p>	

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
 СК3. Здатності до розуміння природи людської поведінки, діяльності та вчинків;
 СК5. Здатності використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
 СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
 СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
 СК8. Здатності організовувати та надавати психологічну допомогу;
 СК11. Здатності до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.
 ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
 ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
 ПР12. Розробляти програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
 ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
 ПР15. Виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих групах.
 ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
 ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
 ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин - 90
Лекції	12 (денна ф.н.); 4 (заочна ф.н.)
практичні	18 (денна ф.н.); 6 (заочна ф.н.)
самостійна робота	60 (денна ф.н.); 80 (заочна ф.н.)

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
5	Психологія	3	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретико-методологічні засади екзистенційної арттерапії. 1. Сутність екзистенційної концепції терапевтичної	Лекція, практичне	Паркулаб О.Г. Екзистенційна психологія як філософський праксис. <i>Науковий вісник Херсонського держ.ун-у. Серія: Психологічні науки.</i>	Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття; Обміркувати теми й запитання для дискусії. Практичні завдання:	12 – максимальний бал (2 – за усну відповідь, 10 – за експрес -	1 тиж.

<p>допомоги. 2. Екзистенційно-гуманістичний підхід до арттерапії. 3. Арттерапії як метод особистісного зростання через творче самовираження. 4. Види арттерапії</p>		<p>Херсон, 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 104-110. http://pj.kherson.ua/file/2018/psychology_03/ukr/part_1/20.pdf Паркулаб О. Г. Відчуття Dasein як універсальний екзистенційний чинник розуміння процесу людського життя. <i>Зб. наукових праць : психологія. Івано-Франківськ, 2019. Вип. 25. С.135-142.</i> Паркулаб О.Г., Федик О.В., Хрущ О.В. Конструктивістський екзистенційний підхід до консультативної допомоги особистості. <i>Зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Івано-Франківськ, 2021. С. 133-136.</i> Нельсон-Джоунс Р. Теорія и практика консультування : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. С.30-59, 138-186. http://www.klex.ru/6sq Арт-терапія в роботі психолога: інноваційні підходи : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції / уклад. Молчанова О.М.; за заг. ред. Жосана О.Е. Кропивницький, 2021. 150 с Москалець В.П. Психологія особистості : навч. посіб. Київ, 2013. 354-367.</p>	<p>а) наведіть приклад звернення потенційного клієнта по психологічну допомогу та визначте спектр екзистенційних проблем, які можна вирішити за допомогою арт-терапії; б) користуючись відомою класифікацією, вкажіть види арт-терапії; II. Гносеологічні завдання: а) сформулюйте теоретичні ідеї, у контексті яких виникла арт-терапія; б) підготуйте цитати і/або передайте зміст висловлювань відомих психотерапевтів про арт-терапію; проаналізуйте погляди відомих арт-терапевтів на процес терапії мистецтвом. III. Дидактичне завдання: Дайте відповіді на запитання експрес-тесту. 2 год.</p>	<p>тестування)</p>
---	--	--	--	--------------------

		<p>Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.5-17. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoi-ta-zaочноyi-formi.html</p> <p>Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібн. / за ред. З.Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files</p> <p>Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.6-25.</p>			
<p>Тема 2. Психологічні механізми. Екзистенційна модель механізмів захисту. 1. Психологічний зміст проєкції. 2. Риси переносу і контрпереносу в терапії. 3. Види захисту від тривоги, пов'язаної зі смертю, свободою, ізоляцією, безглуздістю.</p>	<p>Лекція, практичне</p>	<p>Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.22-27, 58-63, 77 http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Нельсон-Джоунс Р. Теорія і практика консультування : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. С.30-59, 138-186. http://www.klex.ru/6sq http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : навч. посіб. / за ред Т.С. Яценко. Київ, 2008. С. 9-94. https://library.udpu.edu.ua/library_files/423691.pdf</p> <p>Колпакчи О. С.</p>	<p>Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття; Обміркувати теми й запитання для дискусії. Навчальне завдання: а) навести приклади застосування техніки проєкції та дії механізмів переносу і контрпереносу. б) підібрати мультимедійний матеріал з арт-терапії та обґрунтувати застосування проєктивного підходу до інтерпретації образотворчої продукції. в) вкажіть спектр показань для проведення арт-терапевтичної роботи в системі освіти, медицини. Творче завдання:</p>	<p>12 – максимум бал (2 – за усну відповідь, 10 – за есе)</p>	<p>1 тиж.</p>

		<p>Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.29-31, 66-68.</p> <p>Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.32-50. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoyi-ta-zaochnoyi-formi.html</p> <p>Фройд З. Вступ до психоаналізу ; [пер. з нім. П. Таращук]. Київ : Основи, 1998. 709 с.</p>	<p>Написати есе на тему “Арт-терапевтичні традиції України”. Інтерактивне завдання: виберіть собі партнера в групі студентів і застосуйте проєктивну вправу. Завдання для самоаналізу: виконати вправу “Захисні механізми”. Як ви відчуваєте екзистенційну тривогу? Які механізми захисту застосовуєте?</p> <p>2 год.</p>		
<p>Тема 3. Особливості консультативного контакту в екзистенційній арттерапії.</p> <p>1. Гуманістичні принципи арттерапевтичної взаємодії.</p> <p>2. Риси екзистенційно орієнтованого консультанта.</p> <p>3. Психологічний зміст понять: автентичність, зустріч, «тут і тепер».</p> <p>4. Специфіка стосунків «екзистенційний консультант-клієнт».</p>	Лекція, практичне	<p>Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог і співтворчість консультанта і клієнта. <i>Габітус</i>. № 15, 2020. С.187-191.</p> <p>Паркулаб О.Г. Основи психологічного консультування: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.35-40. http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підручник. Київ, 2011. С.8-26. https://www.twirpx.com/file/394644/П</p> <p>Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посібник. Київ, 2010. 90-105 с.</p>	<p>Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття; обміркувати теми й запитання для дискусії.</p> <p>Дидактичні завдання:</p> <p>1. Визначте, до якої категорії професійних знань належать наступні твердження консультанта: “не нашкодъ”; “деяких клієнтів слід вчити правильно жити”; “особисті проблеми консультанта не впливають на стосунки з клієнтом” та ін.;</p> <p>2. Сформулюйте 5-6 висловлювань, які належать кваліфікованому і, які – некваліфікованому консультантові.</p>	8 – максимальний бал (по 4 бали – за поточний контроль та за творче завдання)	1 тиж.

		<p>http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_poustupleniya/praktichna_psixologia.pdf</p> <p>Лебедева Л. Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий. Санкт-Петербург : Речь, 2003. С.7-28. https://www.klex.ru/eon</p> <p>Колпакчи О. С. Арт-терапия : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.6-42.</p> <p>Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. Санкт-Петербург, 2001. 224 с. http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-poskaskoterapii</p>	<p>3. Ігрове завдання: Уявіть, що ви арт-терапевт і вам необхідно обладнати арт-терапевтичний кабінет.</p> <p>4. Інтерактивні завдання: 1) підберіть 2-3 вправи на розвиток навичок невербальної взаємодії для застосування в групі з навчальною метою. 2) провести арт-терапевтичну техніку «Дзеркало» та обговорити відчуття і переживань обох партнерів тощо. Запитання для самоаналізу: Наскільки ви конгруентні в консультуванні? На основі чого робите такі висновки? Наскільки вам вдається виявляти безумовно позитивне ставлення? На що спираєтесь у своїх висновках? Наскільки ви емпатійні й чому так вважаєте? 2 год.</p>		
<p>Тема 4. Структурування арттерапевтичного процесу.</p> <p>1. Фізичний і емоційний компоненти арт-терапевтичного процесу.</p> <p>2. Модель арт-</p>	Лекція, практичне	<p>Ільченко І.С. Арт-терапия: навч. пос. для студ. Умань, 2013.С.55-59. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoi-ta-zaочноyi-formi.html</p>	<p>Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до практичних занять; обміркувати теми й запитання для дискусії. Експериментально-дослідницьке завдання:</p>	16 – максимальний бал (10 – за експрес-тестування, 4 – за творче	2 тиж.

<p>терапевтичної сесії (заняття).</p> <p>3. Система арттерапевтичних занять.</p>		<p>Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.59-66.</p> <p>Бетенски Мала Гитлин. Что ты видишь? Новые методы арт-терапии. Москва, 2002. С.25-31. https://docplayer.ru/80566212-Betenski-что-ты-видишь-Новые-методы-арт-терапии.html</p> <p>Дженнингс Сью. Сны, маски и образы: Практикум по арт-терапии. С. 37-59. https://www.klex.ru/eon</p> <p>Лебедева Л. Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий. Санкт-Петербург, 2003. С.65-105. https://www.klex.ru/eon</p> <p>Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. Москва, 2003. С. 145-226. http://ural-education.ru/wp-content/uploads/2016/12/</p>	<p>1. Використайте в повсякденному житті прийоми підтримки: підбадьорювання і заспокоєння. Запишіть їх і проаналізуйте.</p> <p>2. Наведіть приклади застосування різних технік: відкриті й закриті запитання, інтерпретація, конфронтація та ін.</p> <p>Ігрове завдання: З групи студентів оберіть собі партнера для проведення першої бесіди з клієнтом.</p> <p>Консультативний практикум: застосувати техніку «плями, каракулі» (за М. Бетенські).</p> <p>Провести обговорення й обмін враженнями від творчого процесу.</p> <p>Підбрати та застосувати в групі арт-терапевтичні техніки.</p> <p>Дидактичне завдання: дати відповіді на запитання експрес-тесту.</p> <p>4 год.</p>	<p>завдання, 2 – за поточне опитування)</p>	
<p>Тема 5. Психотерапевтичні методи дослідження людської екзистенції.</p> <p>1. Арт-терапевтична діагностика в контексті герменевтичних</p>	<p>Лекція, практичне</p>	<p>Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування. Київ, 2004. С.9-96.</p> <p>Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібн. /</p>	<p>Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до практичних занять; обміркувати теми й запитання для дискусії.</p> <p>Провести самоаналіз: 1. Чи сповна ви</p>	<p>14 – максимальний бал (8- за творче завдання, 6 – за поточне опитування)</p>	<p>2 тиж.</p>

<p>методів.</p> <p>2. Феноменологія, дослідницькі ресурси і обмеження методу арт-терапевтичної діагностики.</p> <p>3. Феноменологічний аналіз досвіду переживання себе-у-світі.</p> <p>4. Арт-терапевтичні техніки і методи особистісного зростання (малювання, тілесно-орієнтована терапія, бібліотерапія, казкотерапія).</p>		<p>за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files</p> <p>Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.59-67. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennyoi-ta-zaочноyi-formi.html</p> <p>Дженнингс Сью. Сны, маски и образы: Практикум по арт-терапии. С. 37-59. https://www.klex.ru/eon</p> <p>Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.46-272.</p> <p>Лебедева Л. Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий. Санкт-Петербург, 2003. С.65-105. https://www.klex.ru/eon</p> <p>Карпенко З.С. Герменевтика психологічної практики : посібн. Київ, 2001. 116 с.</p> <p>Паркулаб О.Г. Феноменологічний аналіз у віковому консультуванні та його аксіологічні акценти. <i>Психологія особистості</i>. № 1 (3), 2012. С.129-138. http://ps.pu.if.ua/2012_3/14Park.pdf</p> <p>Паркулаб О.Г. Екзистенційний підхід до тлумачення жіночого архетипу. <i>Молодий вчений</i>. 2016. № 10 (37). С. 326-330.</p>	<p>переживаєте своє існування як реальне?</p> <p>Відповідаючи, намагайтесь бути максимально конкретними. 2. Оцініть рівень особистої відповідальності за формування власного буття. Яким чином ви могли би зменшити частку уникнення відповідальності за власне життя?</p> <p>Практичне завдання: підібрати проєктивні тести для самодіагностики. Зробити висновок про ймовірні проблеми, пов'язані з діагностованими сферами. Завдання для групової роботи: застосувати стандартизовані методики (тести М. Куна та Т. Макпартленда на самоідентифікацію) у поєднанні зі спонтанним малюнком на тему «Хто Я?».</p> <p>Провести обговорення та інтерпретацію. Консультативний практикум: проінтерпретуйте сновидіння, застосовуючи невербальні методи (наприклад, протанцювати або намалювати</p>		
--	--	--	--	--	--

		http://molodyvcheny.n.ua/files/journal/2016/10/74.pdf	сновидіння). 4 год.		
Тема 6. Арт-терапевтичний підхід до консультування клієнтів з екзистенційними проблемами. 1. Екзистенційний досвід і малювання. 2. Екзистенційна герменевтика душевного страждання (неврози, психосоматика, депресії) на матеріалі художньої літератури (бібліотерапія). 3. Екзистенційний аналіз з використанням методів арт-терапії. 4. Прикладна логотерапія.	Лекція, практичне	Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.58-63. http://www.d-learn.pu.if.ua Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. С.30-59, 138-186. http://www.klex.ru/6c Паркулаб О.Г. Феноменологічний аналіз у віковому екзистенційному консультуванні та його аксіологічні акценти. <i>Психологія особистості</i> . № 1 (3), 2012. С.129-138. http://ps.pu.if.ua/2012_3/14Park.pdf Паркулаб О.Г. Пізнання мови архетипів як основа співтворчості людини й навколишнього світу. <i>Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки</i> : зб. наук. праць. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. № 40 (64). С.244-252. Паркулаб О.Г. Екзистенційний підхід до тлумачення жіночого архетипу. <i>Молодий вчений</i> . 2016. № 10 (37). С. 326-330. – стаття міжнар.наукометр. бази http://molodyvcheny.n.ua/files/journal/2016	Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до практичних занять; обміркувати теми й запитання для дискусії. Провести самоаналіз: 1. Чи замислювались ви над безглуздістю життя? Який її вплив на існування людей? 2. Визначте міру власного відчуття екзистенційного вакууму. Чи потерпаєте від екзистенційної фрустрації? 3. Визначте наповненість вашого життя сенсом, якщо його потенційними джерелами є: робота, кохання, страждання, минуле і надсенс. 4. Якщо ви зараз втратили сенс життя, то в якій спосіб можете собі допомогти його віднайти? Практичне завдання: Визначте проблеми ваших однолітків методом опитування. Вкажіть, до яких сфер життя вони належать. Опишіть якусь одну екзистенційну проблему, що потребує допомоги консультанта, та вкажіть ймовірні способи її вирішення за допомогою методів арт-терапії. Скласти список з	28 – максимальний бал (за презентацію або реферат)	2 тиж

		<p>/10/74.pdf Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.59-67. http://chito.in.ua/navch-alenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoyi-ta-zaочноyi-formi.html Дженнингс Сью. Сны, маски и образы: Практикум по арт-терапии. С. 37-59. https://www.klex.ru/eo n</p>	<p>10-ти художніх творів різних авторів, які можна використовувати як бібліотерапевтичні, (з докладним описом можливого терапевтичного ефекту від даного твору). Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ): Підготувати презентацію або реферат на одну із запропонованих тем. 4 год.</p>		
6. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Поточний контроль – 16 балів; Експрес-тестування – 20 балів; Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота та індивідуальні (творчі) завдання – 54 бали; Разом – 100 балів. Додаткові бали присуджуються: за участь у науково-дослідній роботі (підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів), опрацювання завдань з самоаналізу – по 2 бали (за кожну тему)</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Деталізуючи критерії та нормативи оцінювання знань, виходимо з умовного поділу помилок на власне помилки та недоліки. Помилками вважаються огріхи, допущені у відповідях, що спотворюють або зовсім змінюють зміст означення, положення, твердження. Якщо помилка повторюється в роботі, це свідчить про незнання або нерозуміння студентом певного положення і її вважають однією помилкою. Помилки свідчать про істотні прогалини в знаннях студента. Недоліками вважаються огріхи, які є наслідком неухайності або неохайності студента під час відповіді та мають другорядне значення. Три недоліки прирівнюються до однієї помилки. В оцінюванні відповідей встановлюються такі вимоги: 5 балів (відмінно) виставляються, коли у відповіді допущено не більше одного недоліку; 4 бали (дуже добре та добре) – коли в роботі помилок немає, але допущено не більше трьох недоліків, що прирівнюються до помилки; 3 бали (задовільно) – коли в роботі допущено не більше 4 недоліків або зроблено дві помилки; 2 бали (достатньо), коли в роботі допущено більше трьох помилок, 1 бал (незадовільно) – коли в роботі допущено більше чотирьох помилок, бали 0-0,9 – коли в роботі немає правильно виконаних завдань без помилок і недоліків й така робота не зараховується. Есе оцінюються в балах (максимально – 10 балів): 9-10 – «відмінно»; 6-8 – «добре»; 3-5 – «задовільно», 1-2 – «незадовільно», 0-1 – робота не зараховується. Бали виставляються за такими параметрами:</p>				

- 1) відповідність тексту есе запропонованій темі (relevance to the topic) – 1,5 бала;
- 2) психологічне розуміння запропонованої теми (psychological understanding of the topic) – 3 бали;
- 3) переконливість наведених аргументів (persuasive power of argumentation) – 3 бали;
- 4) узгодженість, послідовність, логічність викладу (coherence) – 2 бали;
- 5) оригінальність есе (originality) – 1,5 бала.

В оцінюванні **рефератів і презентацій** встановлюються такі вимоги: бали 24-28 – «відмінно»; 16-23 – «добре»; 8-15 – «задовільно», 0-7 – «незадовільно».

Критерії оцінювання презентацій:

- структура (кількість слайдів відповідає змісту і тривалості виступу; наявність титульного слайду і слайда з висновками) – 4 бали;
- наочність (ілюстрації доброї якості, з чітким зображенням, текст легко читається; застосовуються засоби наочної інформації (схеми, рисунки, діаграми тощо) – 4 бали;
- дизайн та налаштування (оформлення слайдів відповідає темі; для всіх слайдів презентації застосовується ідентичний шаблон оформлення; текст сформатовано за шириною – 2 бали);
- зміст (презентація добре структурована і відображає основні етапи дослідження (проблема, мета, гіпотеза, хід роботи, висновки, ресурси); містить повну, зрозумілу інформацію по темі роботи; орфографічна та пунктуаційна грамотність – 6 балів);
- вимоги до виступу (виокремлено та сформульовано головні ідеї, на яких базується презентація; немає дублювання тексту на слайдах та у виступі; доповідач вільно володіє матеріалом, чітко і зрозуміло висловлюється; впевнено і коректно відповідає на запитання та зауваження аудиторії; не виходить за межі встановленого регламенту – 6 балів);
- стиль презентації (збалансоване використання і тексту, і зображення для передачі думок; емоційний контакт з аудиторією; креативність доповідача – 3 бали);
- реакція аудиторії (відповідає моделі споживацької поведінки AIDA (Attention, Interest, Desire and Action); візуальні ефекти для розміщення тексту та ілюстрацій не перешкоджають сприйняттю змісту; вдало аргументовані ідеї підтримують цікавість аудиторії – 3 бали.

Критерії оцінювання рефератів (максимальний бал – 28):

1. Обґрунтовано актуальність теми – 3 бали.
2. План реферату, в якому системно розкрито обрану тему – 3 бали.
3. Зміст реферату містить положення практичної діяльності психолога за обраною проблематикою – 5 балів.
4. Розкрито особливості застосування терапевтичних методів та прийомів у роботі з клієнтами для розв'язання корекційних, профілактичних, реабілітаційних та розвивальних завдань – 5 балів.
5. Особистий внесок (оцінюється із наявності власних аналітичних висновків, пропозицій та креативних ідей щодо

	<p>використання консультативних методів у майбутній професійній діяльності, підтримання цікавості в аудиторії) – 5 балів.</p> <p>6. Використані джерела (наявність достатньої кількості наукових джерел та їх належне оформлення) – 3 бали.</p> <p>7. Додержання загальних вимог щодо оформлення реферату – 4 бали.</p> <p>Розподіл балів за виконання творчого завдання (максимально 4 бали): 3,5-4 – «відмінно»; 2,5-3,4 – «добре»; 1,5-2,4 – «задовільно», 1-1,4 – «незадовільно», 0-0,9 – робота не зараховується. Бали виставляються за такими параметрами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідність тексту запропонованій темі – 0,5 бала, 2) змістовність викладу матеріалу (структурованість та обґрунтованість опису) – 2 бали; 3) узгодженість, послідовність, логічність викладу – бали – 0,4 бала; 4) рефлексивність – 0,4 бала; 5) оригінальність – 0,4 бала; 6) захист роботи – 0,3 бала. <p>Оцінювання експрес-тестування (максимально 10 балів): «відмінно» (9-10 балів); «добре» (8-6 балів); «задовільно» (5-3 бали), «незадовільно» (0-2 бали).</p>
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, колективних дискусій і обговорень та презентацій самостійно виконаних завдань. Опитування за кожною темою оцінюється від 0 до 4 балів. Відсутність відповіді оцінюється у 0 балів.</p> <p>В оцінюванні усних чи письмових відповідей та тестових завдань враховується: повнота знань (чи знає студент матеріал з даної теми в загальному аспекті); якість знань (як глибоко розуміє студент теоретичний і практичний зміст усіх понять; наскільки свідомо було засвоєно основні поняття й правила); вміння застосовувати набуті знання до розв'язання практичних завдань; знання основних положень стандартів, правильність використання термінології; вміння викласти засвоєний матеріал правильною літературною мовою.</p> <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються в академічних журналах.</p> <p>Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який під час формулювання відповіді застосовує творчий підхід, самостійне залучення знань, одержаних з додаткової літератури, узагальнює знання одержані під час вивчення дисципліни. Оцінка «відмінно» передбачає глибину засвоєння навчального матеріалу, культуру мислення й мовлення, вільне користування термінологією, вміння застосовувати знання теоретичних основ на практиці. Студент дає свідомі, правильні, повні відповіді на поставлені запитання, точно формує означення й теоретичні положення. Студент, якому виставляється оцінка «відмінно», має виявити глибокі знання з предмета, загальний високий рівень грамотності, високу ерудицію. Оцінки «дуже добре» й «добре» виставляються студенту, який міцно засвоїв програмний матеріал, уміє грамотно його викласти, не допускає істотних помилок у формулюванні відповідей на</p>

	<p>запитання, вільно оперує навчальним матеріалом із дисципліни, знає наукову й довідкову літературу з проблем навчальної дисципліни. Різниця порівняно з найвищим балом виявляється в тому, що знання студентів мають характер обмеженості, не виявляється рівень творчого володіння навчальним матеріалом, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей. Студент глибоко й свідомо розуміє теоретичний матеріал, але нечітко формулює правила, допускає недоліки, які може самостійно виправити. Культура мови висока. Оцінки «задовільно» й «достатньо» ставляться за низький рівень якості засвоєння теоретичних знань, але виявлену здатність дати неповні відповіді на всі поставлені запитання. Студент виявляє теоретичні знання, демонструє певну самостійність у викладенні навчального матеріалу, проте робить це поверхнево із застосуванням певних штампів у відповідях, висновки сформульовані вузько. Не повністю ознайомлений з додатковою навчальною літературою. Має обмежені знання фактичного матеріалу, допускає суттєві неточності в формулюваннях, порушує послідовність у викладенні навчального матеріалу. Студент допускає помилки у відповідях, неправильно формулює те чи інше положення, після вказівок і зауважень викладача частину помилок і недоліків не може самостійно виправити. Культура письмового та усного мовлення, точність викладення мають певні вади, хоча і є мінімально достатніми. Оцінки «незадовільно» й «неприйнятно» виставляються студентові, який не засвоїв значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки в формулюванні відповідей на запитання, на окремі з них не дає відповіді. Не здатен використати наявні знання програмного матеріалу на практиці. Студент не володіє навчальним матеріалом, формально відповідає на окремі запитання, йому важко відповісти на додаткові запитання.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>До підсумкового контрольного випробування допускаються студенти, що прослухали лекційний курс, взяли участь у практичних заняттях, виконали всі письмові завдання (експрес-тестування, есе, реферат чи презентацію) та написали контрольну (модульну) роботу.</p> <p>У разі відсутності студента з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи. При неявці студента у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює «0» (нуль).</p> <p>Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з курсу (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних занять тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p> <p>Підсумковий контроль знань здійснюється на останньому практичному занятті. Залік передбачає підсумкове оцінювання (у стобальній шкалі) й визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та результатів складання змістового модуля.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>втілення студентоцентрованого підходу до навчання, викладання та оцінювання (повага й увага до розмаїтості студентів та їхніх потреб, взаємоповага у стосунках студента і викладача,</p>	

наставництво та підтримка з боку викладача, регулярне оцінювання, обізнаність студентів з наявними методами контролю знань тощо), формування світогляду майбутніх фахівців (відкрита комунікація, обмін думками тощо), розвиток креативності, створення оптимальних умов для їх самореалізації, інтеграція неформальної психотерапевтичної освіти в формальну, застосування інформаційних технологій, впровадження дистанційної форми навчання, діджиталізація освіти та реалізація принципів STEM-освіти. Студентам рекомендується взаємодіяти із викладачем (лектором) упродовж заняття, реагувати на викладений матеріал, формулювати проблемні запитання, виокремлювати незрозумілий контент, надавати зворотній зв'язок.

8. Рекомендована література

Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підручник. Київ, 2011. С.8-26.

<https://www.twirpx.com/file/394644/П>

Ільченко І. С. *Арт-терапія: навчальний посібник для студентів*. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с. <http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennyi-ta-zaochnoyi-formi.html>

Арт-терапія в роботі психолога: інноваційні підходи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції, м. Кропивницький, 20–27 квітня 2021 року / уклад. Молчанова О.М.; за заг. ред. Жосана О.Е. – Кропивницький : КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2021.150 с

Каліна Н.Ф. Психотерапія : підручник. Київ, 2010. 320 с. https://library.udpu.edu.ua/library_files/432663.pdf

Карпенко З.С. Герменевтика психологічної практики : посібн. Київ, 2001. 116 с.

Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник.Бердянськ : БДПУ, 2016. 322 с.

Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : навч. посіб. / за ред Т.С.

Яценко. Київ, 2008. 342 с. https://library.udpu.edu.ua/library_files/423691.pdf

Копытин А. И. Диагностика в арт–терапии. Метод «мандала». Санкт–Петербург : Речь, 2003. 144 с.

Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. Москва, 2003. С. 420. <http://ural-education.ru/wp-content/uploads/2016/12/>

Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посібн. Київ, 2012, 384 с.

<http://kuzikova.info/ru/2016/01/teoriya-i-praktika-vikovo-psi-hokorekcii/>

Дженнингс Сью, Минде А.Д. Сны, маски и образы: Практикум по арт-терапии. Москва, 2007. 420 с.<https://www.klex.ru/eon>

Лебедева Л.Д. Практика арт-терапии подходы, диагностика, система занятий. СПб.: Речь, 2003. 256 с. <https://www.klex.ru/eon>

Москалец В.П. Психологія особистості : навч.посіб. Київ, 2013. 416 с.

Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. 464 с. <http://www.klex.ru/6cq>

Паркулаб О.Г. Екзистенційна психологія як філософський праксис. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. Херсон, 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 104-110. 0,5 друк.арк;. (включено до міжнар. наукометр. бази Index Copernicus) http://pj.kherson.ua/file/2018/psychology_03/ukr/part_1/20.pdf

Паркулаб О. Г. Відчуття Dasein як універсальний екзистенційний чинник розуміння процесу людського життя. *Збірник наукових праць : психологія. Івано-Франківськ*, 2019. Вип. 25. С.135-142. (фах.).

Паркулаб О.Г., Федик О.В., Хрущ О.В. Конструктивістсько-екзистенційний підхід до консультативної допомоги особистості. *Теоретико-методологічні проблеми сучасної психології особистості : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Івано-Франківськ, 23-24 вересня 2021 р.). Івано-Франківськ, 2021. С. 133-136.

Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. *Габітус*. № 15, 2020. С.187-191.

Паркулаб О.Г. Феноменологічний аналіз у віковому екзистенційному консультуванні та його аксіологічні акценти. *Психологія особистості*. № 1 (3), 2012. С.129-138. http://ps.pu.if.ua/2012_3/14Park.pdf

Паркулаб О.Г. Пізнання мови архетипів як основа співтворчості людини й навколишнього

світу. *Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки* : зб. наук. праць. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. № 40 (64). С.244-252.

Паркулаб О.Г. Екзистенційний підхід до тлумачення жіночого архетипу. *Молодий вчений*. 2016. № 10 (37). С. 326-330. – стаття міжнар.наукометр. бази <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/10/74.pdf>

Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посібник. Київ, 2010. 90-105 с. http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/praktichna_psixologia.pdf

Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. / за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. <http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files>

Енциклопедичний словник з арт-терапії/ О.Л. Вознесенська, О.М. Скар, О.А. Бреусенко-Кузнєцов, О.О. Деркач, Л.В. Мова та ін.; [за заг. наук. ред. О.Л. Вознесенської, О.М. Скар]. К. : Видавець ФОП Назаренко Т. В., 2017. 312 с.

Викладач: Паркулаб Оксана Григорівна